

KURS I SLÄCKNINGSSARBETE

DISTANSUPPGIFTER 1 OCH 2

Finlands svenska brand-
och räddningsförbund

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. KNOPAR	3
2. LYFTANDET AV REDSKAP	8
3. KLARERING AV SKARVSTEGAR.....	13
Bedömningsblankett del 1	21
4. DISTANSUPPGIFT 2.....	22
Övandet av grundfärdigheter ÖT 49 - 52.....	22
Bedömningsblankett del 2	24

Övningsuppgifterna

Kursdeltagarna skall utföra dessa övningsuppgifter mellan närstudierna under veckosluten. Kårchefen skall med sin signatur bekräfta, att dessa övningar är utförda. Notera, att färdigheterna kommer att testas under kursens gång och den som inte då klarar testet kommer inte att bli godkänd från kursen innan han klarar testet av de praktiska bitarna. Nytt test ordnas separat eller vid nästa kurstillfälle.

Inlämnandet av bedömningen

Bedömningsblanketten med kårchefens underskrift skall lämnas in till kursledaren i **enlighet med tidtabellen för kursen!**

Distansuppgift 1

Distansuppgift 1 omfattar grunderna i hantering av knopar, lyftandet av redskap och klarering av skarvstegen. Närmare direktiv för utförandet finns i kapitel 1 till 3.

Distansuppgift 2

Distansuppgift 2 innefattar övningarna 49 – 52 i kursprogrammet. Övningen utförs med de redskap och material som kåren har tillgång till. Övningen bör innehålla de tre momenten som finns i övningsprogrammet (kapitel 4) och utförs med fördel som en helhetsövning med flera moment. **Tyngdpunkten ligger på ett säkert utförande.** Observera, att liknande moment kommer att finnas med i det praktiska kursprovet!

1. KNOPAR

HALVSLAG

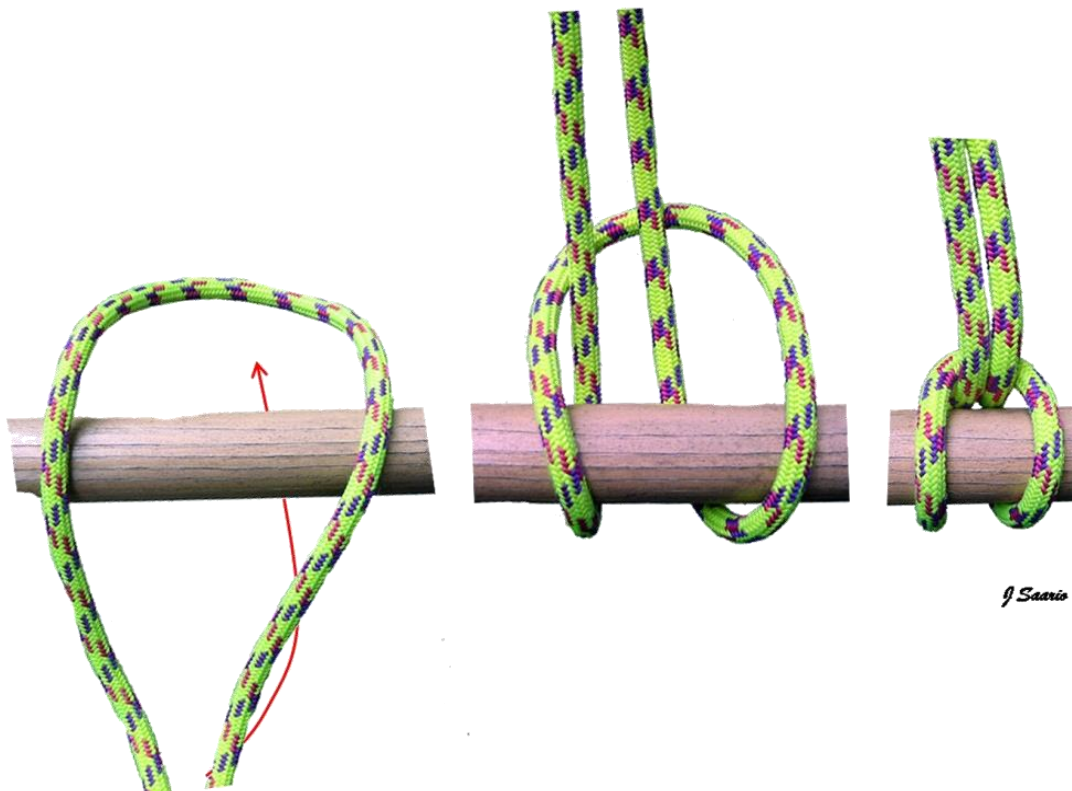
Användning Halvslaget används t.ex. vid lyftandet som en s.k. styrande knop, vid klarering av motorsprutan och för att låsa brandlinan. Knopen kräver ett kontinuerligt drag för att hållas spänd.

LÄRKHUVUD

Användning Halvslaget används vid lyftandet av redskap och arbetsledningen.

Knopen Lärkhuvudet kan göras t.ex. på följande sätt:
Gör en slinga på linan, för den runt objektet och drag resten av linan genom slingan.

DUBBELT HALVSLAG

Användning Man kan t.ex. förankra motorsprutan med hjälp av dubbelt halvslag.

Berättelse En orm krälar runt ett träd och ser där en annan orm. ”Jag skall värma den andra ormen” tänkte han och kröp över den. Ormen rundade träden igen och såg den andra ormen på nytt. ”Nu är det nog hans tur att värma mig” tänkte han och kröp i sin tur under den andra ormen.

Knopen För linan runt objektet och för sedan änden över objektet (bilden längst till vänster). Dra sedan linans ände genom slingan som bildats (mittersta bilden) och spänn knopen.

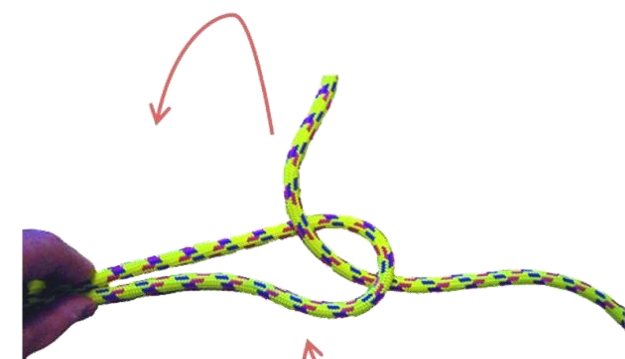

SKOTSTEK

Användning Skotsteken används för att koppla ihop två lika tjocka eller två olika tjocka linor med varandra, t.ex. för att skarva linan för ytbärgaren.

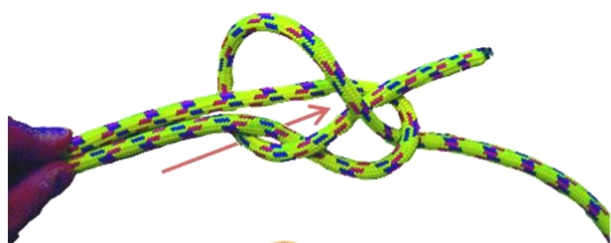
Knopen Gör en slinga på den första linan. Trä den andra linan underifrån genom slingan (1). För den andra linan bakom slingan (2) och trä därefter änden igenom den nya slinga som bildas (3). Spänn därefter knopen tvärs över.

1

2

3

4

J. Saario

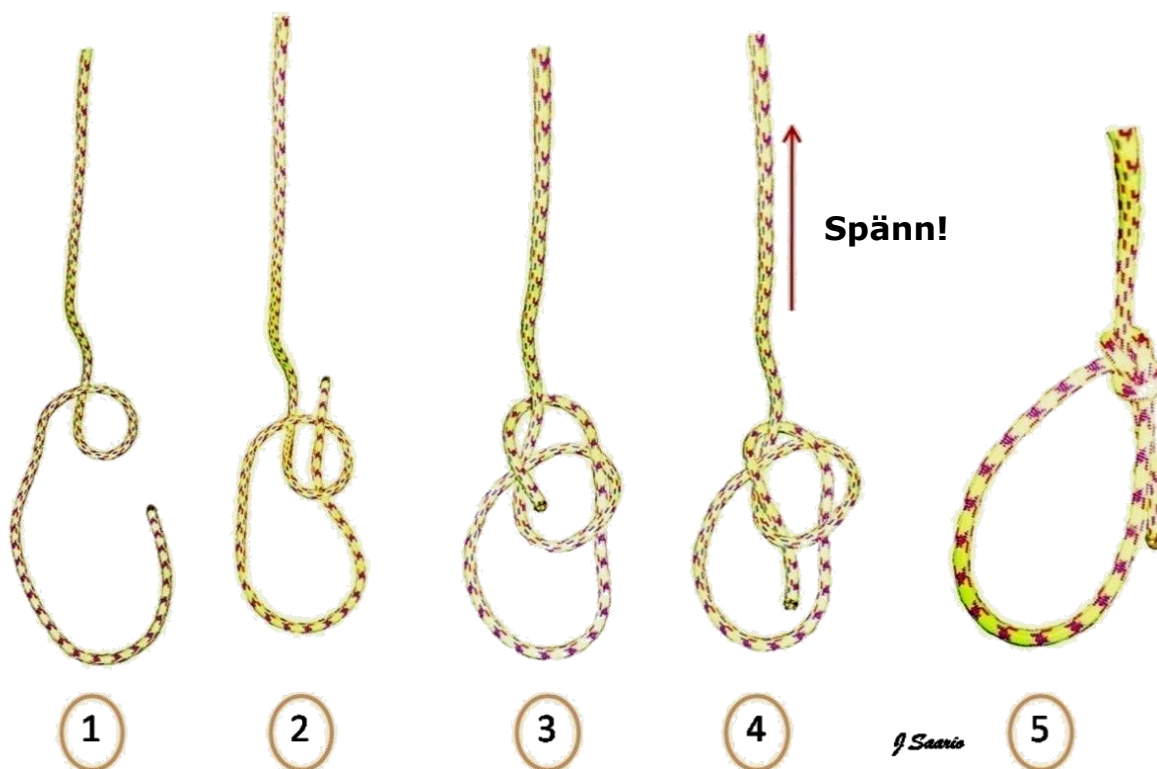

PÅLSTEK

Användning Pålsteken används vid förtöjningar (t.ex. ytbärgare eller båt).

Berättelse Slingan är en damm, linan som löper från slingan ett träd och linans ände är ormens huvud. Ormen stiger upp från dammen, rundar trädet och dyker tillbaka ned i dammen.

Knopen Gör först en slinga så, att linans längre ända blir på undre sidan (1). Träd linans ända genom slingan underifrån (2) och för den bakom den längre linan (3). Träd därefter linans ände tillbaka genom slingan och spänn därefter knopen (4).

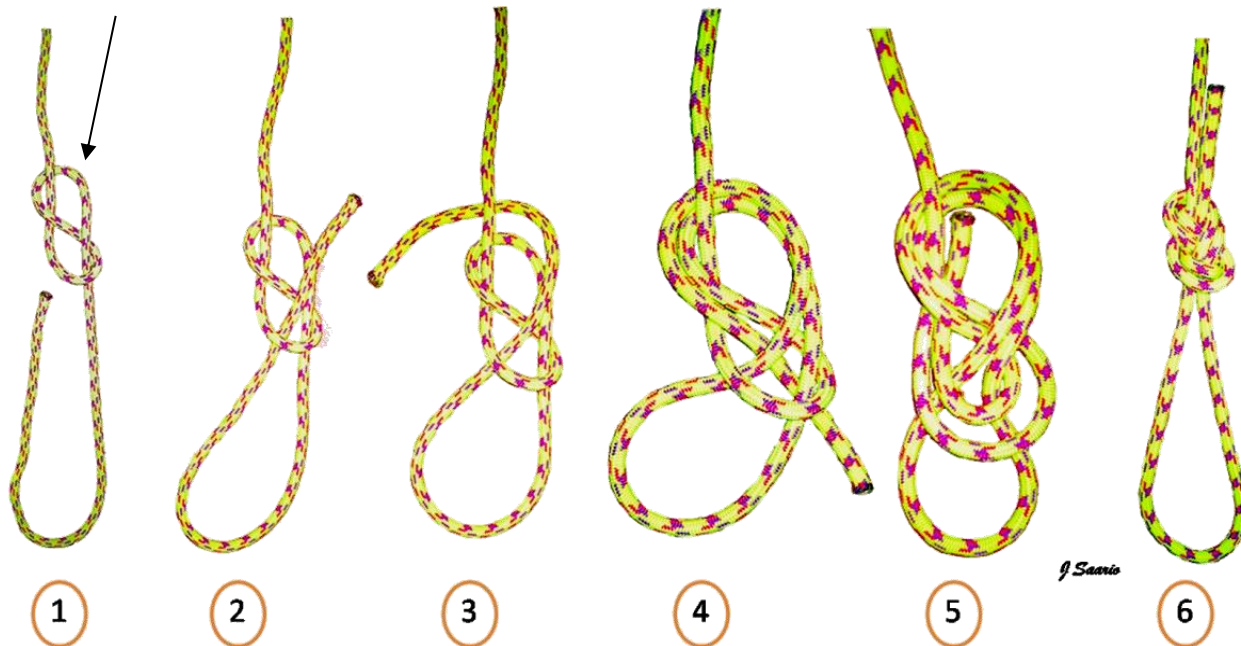

ÅTTAN

Användning Åttan används vid fästandet av linan vid arbete på hög höjd.

Knopen Gör till allra först en åtta i ändan av linan (1); börja med en slinga, för linans ända bakom linan och dra änden genom slingan (lämna tillräckligt med arbetsmån i slutet av linan). För därefter linans ända igen genom den nedre slingan (2) och följ samma "rutt" motsols tills linans ända är utanför åttan (6). Spänn till slut knopen.

Den första åttan

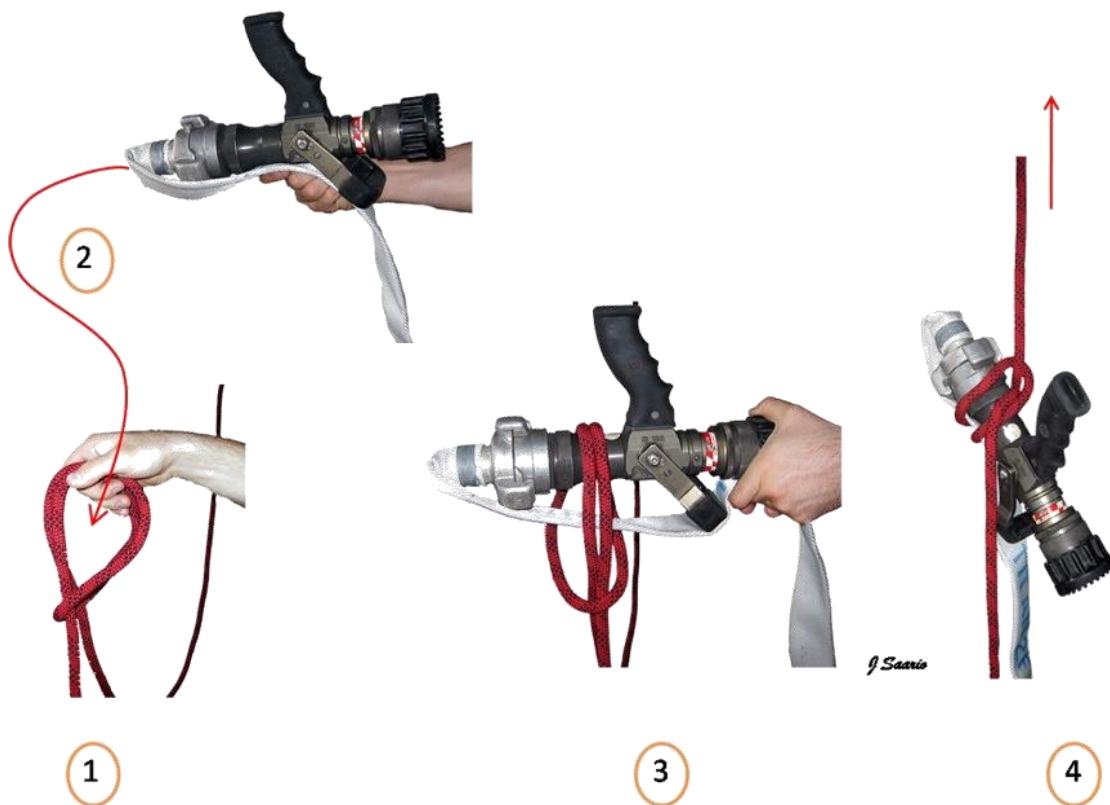

2. LYFTANDET AV REDSKAP

LYFTANDET AV STRÅLRÖR OCH SLANG

Med lina: Gör med ena handen ett lärkhuvud på linan (1) och vik med den andra handen slangen under strålröret (2). Trä strålröret med kopplingen först igenom slingan på linan (3). Spänn till slut knopen och lyft arbetsledningen (4).

Med brandlina eller lina i påse: Gör en länk runt linpåsen eller rullen och trä strålröret med kopplingen först bakvägen in i länken. Spänn och lyft.

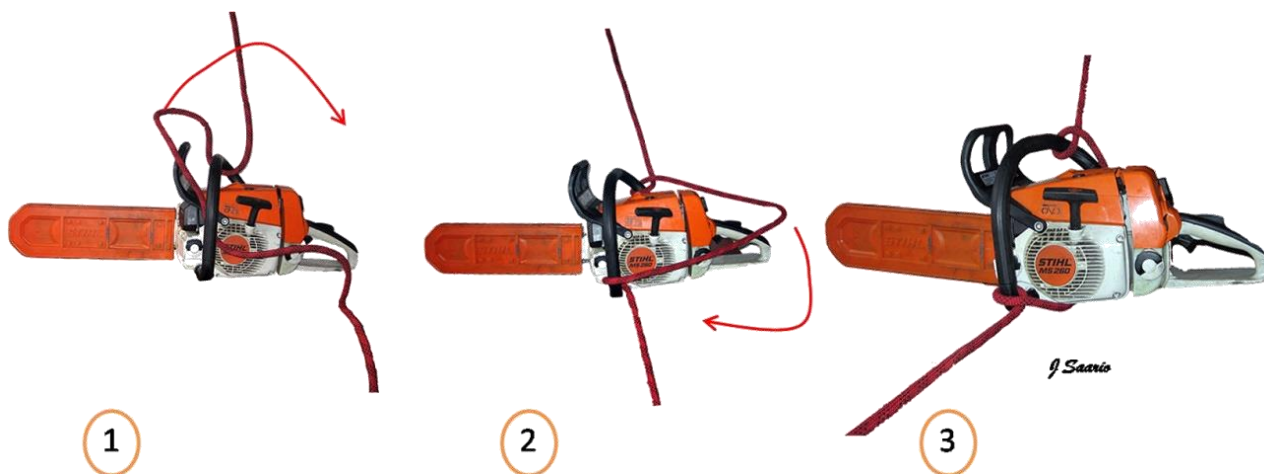
STRÅLRÖRET PÅ RYGGEN

För först slangen bakom ryggen, fatta med den ena handen i strålröret och med den andra handen i slangen (1). Gör en länk på slangen så, att den del som går till strålröret blir på länkens framsida (2). Stick strålröret i slanglänken (3) och flytta strålröret på ryggen (4).

MOTORSÅGEN

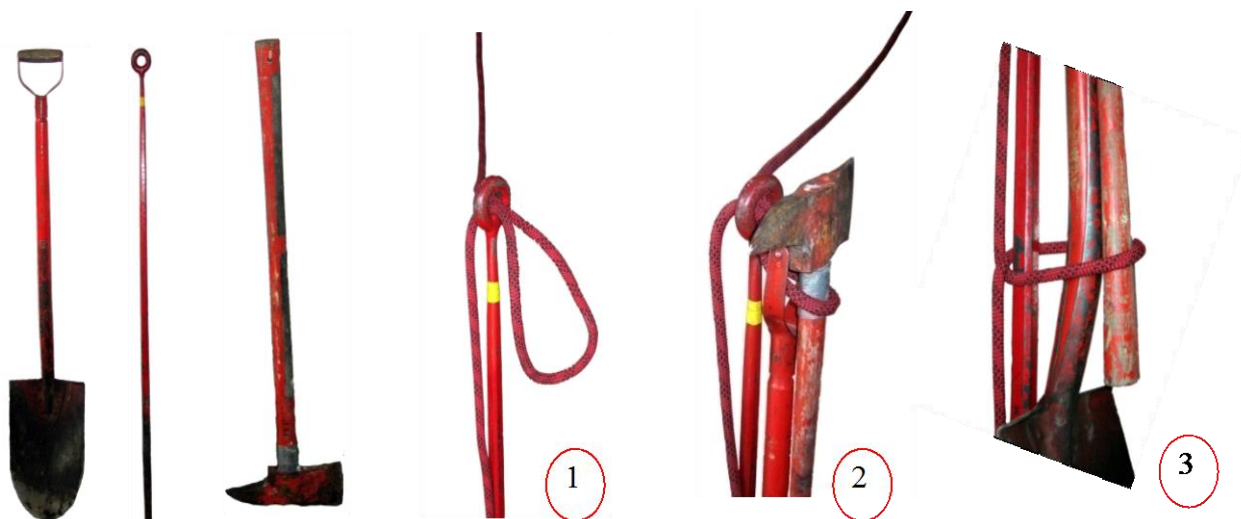
Provkör motorsågen före lyftet. Sågen lyfts på så sätt, att svärdet är mot lyftet (mot väggen). För linan över sågen bakifrån, genom handtaget och dra en länk genom handtaget (1) och för länken runt sågen bakvägen till undersidan (2) och spänn linan. Lägga märke till knoparnas placering så att sågen hålls rak under lyftet (3).

EN KNIPPE REDSKAP

Med hjälp av spettets öga: Gör en länk genom spettets öga (1) och stick in redskapen i länken (2). Gör ett halvslag till stöd i nedre delen av redskapsknippet (3).

Med knoppar: använd ett lärkhuvud istället för länken.

Lärkhuvud

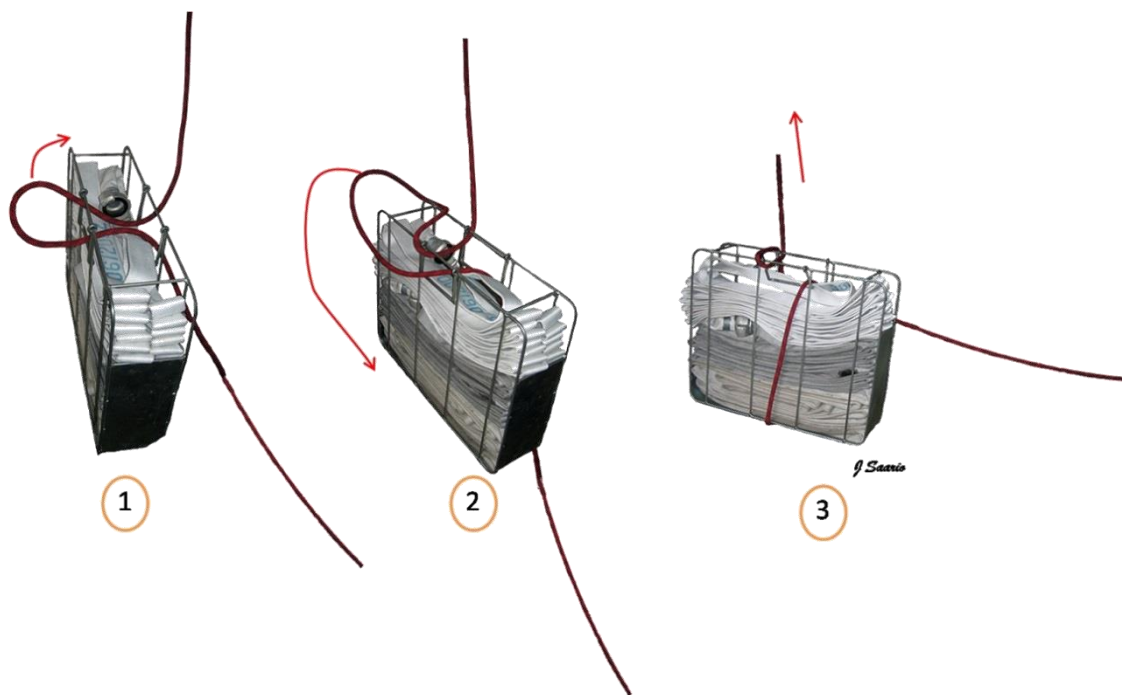
J. Saario

Halvslag

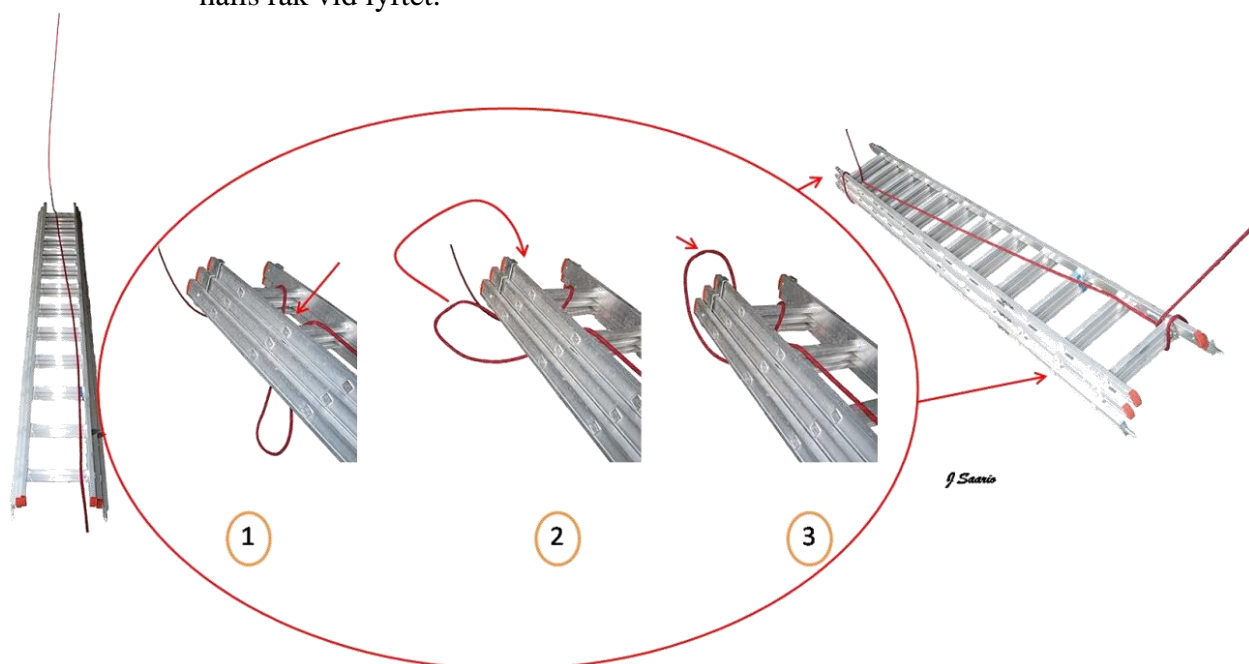
SLANGHÄCK

Slanghäcken lyfts så, att dess lägre kortvägg är riktad mot lyftet (uppåt). Dra en länk genom häcken (1) och för länken runt häcken till häckens undre sida (2). Spänn till slut linan (3).

SKARVSTEGAR

Stegarna lyfts alltid med toppdelen uppåt. Dra linan över stegarna, för en länk genom stegen och för länkarna runt skalmen. Detta gör både i topp- och rot delen (1, 2 och 3). Länken görs vid den sista spolen och görs i kors på så sätt, att stegen hålls rak vid lyftet.

SKARVSTEGAR KLARERAS NEDÅT

Vid klarering av stegar nedåt använder man linan för att hålla ihop delarna. Vid rotdelen för man linan runt spolarna med hjälp av D-länken (se bilden). Om Linan inte har en D-länk fäster man linan i den nedersta spolen med hjälp av ett dubbelt halvslag.

På varje sida av skarvarna mellan stegdelarna fäster man linan i spolen med ett halvslag (se bilden).

Vid stegens toppdel gör man ett dubbelt halvslag runt den översta spolen med linan dubbel.

3. KLARERING AV SKARVSTEGAR

Arbetssäkerhet Vid klareringar med skarvstegar bör utbildaren och eleverna fästa speciell uppmärksamhet vid följande faktorer som inverkar på arbetssäkerheten:

- Utför en visuell kontroll av stegarna
- Ergonomin vid klättrandet
- En säker övningsplats (halt eller mjukt underlag)
- Alla** skall använda hjälm under övningen

Klarering från fordonet

Order ”**ta ned stegen från biltaket**”

Tvåan klättrar upp på bilens tak och öppnar samtidigt stegarnas låsning. När han står på taket skjuter han ned stegarna.

Ettan tar emot stegarna på marken samt lyfter dem upprätt.

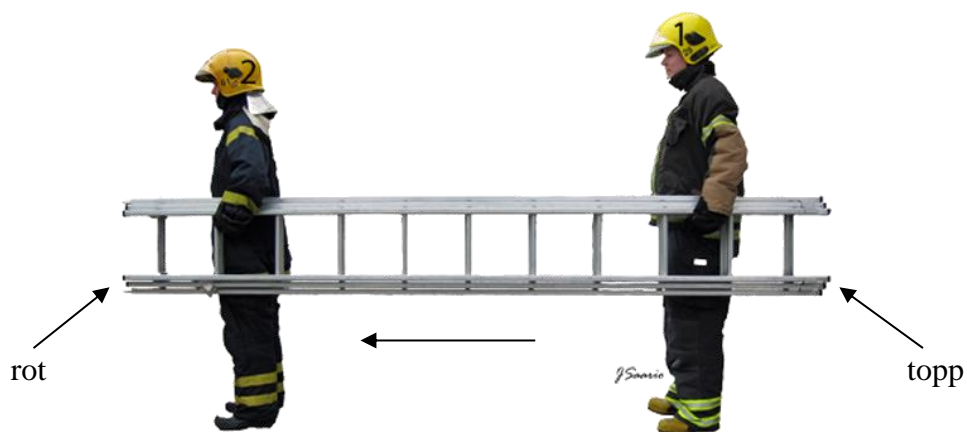

Tvåan klättrar ned från biltaket och ser till, att stegarnas rot del inte glider längs marken. **Ettan** flyttar sig bakåt mot toppen tills stegen är i höjd med ettans midja varefter han svänger stegen mot den vänstra skalmen.

Transport av stegarna

Order ”fatta stegarna och bär dem till väggen”

Ettan och **tvåan** flyttar sig bakom den understa stegdelen och fattar tag i stegen mellan den andra och den tredje spolen. Stegen bärs till objektet med roten först; ettan bestämmer ruten.

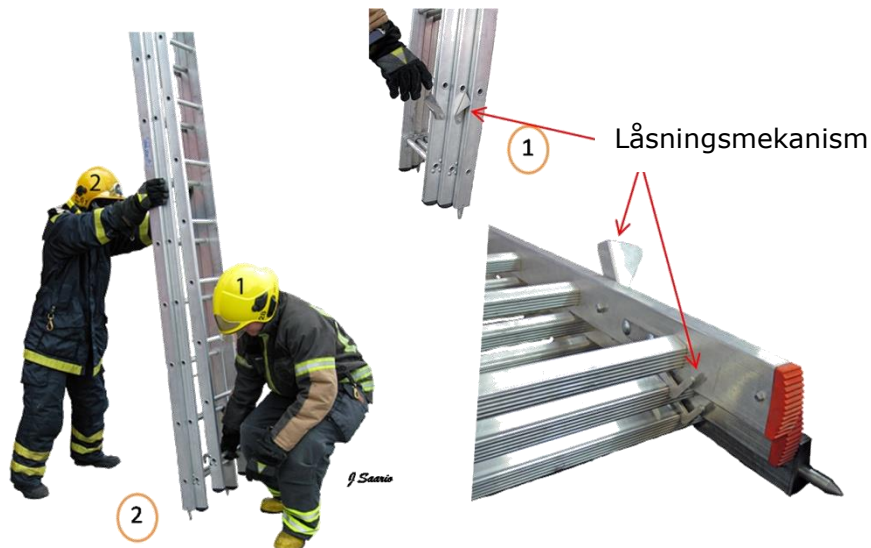
Resandet av stegarna

Order ”res stegarna”

Ettan bestämmer platsen (Avståndet från väggen 0,5 m per klarerad stegdel).
Tvåan placerar roten på marken, vänder sig om och ser till, att stegarna inte glider på marken. **Ettan** reser stegen.

Vid order ”skjut ut stegarna”

Ettan öppnar stegarnas låsning (1) och skjuter först ut toppdelen med höger sida mot stegarna (2). Lyft toppdelen i ögonhöjd.
Tvåan stöder stegen genom att hålla i stegskalmarna.

Ettan fortsätter utskjutandet av toppdelen genom att klättra upp på den andra eller tredje spolen och skjuter ut toppdelen till sin fulla längd (de tre översta spolarna på varandra).

Tvåan fäller ned visiret och skyddar ögonen medan han stöder stegen.

Därefter skjuter ettan upp mellandelen. Utförandet är lika som tidigare. Stegen klareras så, att toppen är minst 1,5 m ovanför takkanten.

Stegen ställs mot väggen

Order ”ställ stegen mot väggen”

Tvåan fäller stegen mot väggen medan han stöder stegen vid skalmarna.

Ettan hjälper till genom att lätta på vikten mot tvåan och ser till, att stegen inte glider mot marken.

Kontrollera, att stegens vinkel är rätt med hjälp av bilden på stegens skalmar.

Klättrandet   Order ”stig upp på stegen och klättra i turvis takt”

Tvåan skyddar ögonen genom att fälla ned hjälmens visir samt stöder stegen genom att stå stadigt och hålla i stegen i skalmarna.

Ettan stiger upp på stegen och klättrar i rätt takt uppåt. När ettan klättrar uppåt låser han stegens lås efter hand.

Ordningen för klättrandet: enhetschefen, ettan, tvåan, osv.

Endast en person i gången klättrar på stegen och stegen **skall alltid stödas** endera nere på marken eller uppe på taket.

Vid klättrandet bör man hålla tyngdpunkten så nära stegen som möjligt och hålla blicken riktad snett uppåt.

Att stiga ned på taket

Order ”stig ned på taket”

Man klättrar en spole över takkanten; därefter stiger man **alltid ned** på taket!

Att stiga bort från taket

Order ”stig upp på stegen”

Man stiger **alltid upp** på stegen en spole över takkanten.

Att klättra ner

Order ”klättra ner i turvis takt”

Man klättrar ned en i gången och stegen skall alltid stödas medan någon klättrar på den, endera uppifrån eller från marken.

Hoptagandet av stegarna

Order ”ta ihop stegen”

Tvåan fäller hjälmens visir som skydd för ögonen, lyfter stegen från väggen och stöder stegarna genom att hålla i skalmarna.

Ettan stiger upp på stegen och sänker till först mellandelen och därefter toppdelen.

Stegen placeras på biltaket

Order ”stegen upp på bilens tak”

Ettan går bakåt mot stegens topp tills stegen är i höjd med ettans midja varefter han svänger stegen mot den vänstra skalmen.

Tvåan hindrar rotdelen att glida längs marken och förflyttar sig på siden om stegen.

Ettan och **tvåan** fattar tag i stegen mellan den andra och den tredje spolen. Stegen bärs till bilen med roten först; ettan bestämmer rutten.

Bakom bilen lägger **tvåan** roten på marken, vänder sig om och stöder stegen. **Ettan** lyfter stegen genom att hålla i stegens skalmar.

Tvåan klättra upp på bilens tak, tar emot stegen och drar stegen till transportställningen.

Ettan skjuter upp stegen på biltaket.

Till slut låser **tvåan** stegen till transportställningen och försäkrar sig om, att stegen är säkert förankrad i ställningen.

Service efter användning

Rengör stegarna (snö, is, sot)

Kontrollera stegarnas skick (rottelens spetsar, låsningarna, spolarna, krokarna)

Bedömningsblankett del 1

Bedömningen av utförandet för de tre delmomenten gör på en blankett enligt modellen nedan. Blanketten skickas med e-post till kårcheferna eller kan laddas ned i elektronisk form från vår hemsida:

<http://fsbr.fi/utbildning/grundutbildning/distansuppgifter/>

	Finlands svenska brand- och räddningsförbund	DISTANSUPPGIFTER 1 Kurs i släckningsarbete		
BEDÖMNINGSBLANKETT				
KNOPAR, LYFTANDET AV REDSKAP SAMT SKARVSTEGEN				
Elevens namn:		Brandkår:		
Datum:		Plats:		
Övervakare:		Underskrift:		
KNOPAR: Eleven behärskar följande knopar:				
• Halvslag	☐ superbra	☐ bra	☐ nåja	☐ inte alls
• Lärkhuvud	☐ superbra	☐ bra	☐ nåja	☐ inte alls
• Dubbelt halvslag	☐ superbra	☐ bra	☐ nåja	☐ inte alls
• Skotstek	☐ superbra	☐ bra	☐ nåja	☐ inte alls
• Pålstek	☐ superbra	☐ bra	☐ nåja	☐ inte alls
• Åtta	☐ superbra	☐ bra	☐ nåja	☐ inte alls
LYFTANDET AV REDSKAP:				
• Lyftandet av strålrör och slang	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
• Lyftandet av motorsåg	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
• Lyftandet av ett knippe redskap	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
• Lyftandet av slanghäck	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
• Lyftandet av steg	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
SKARVSTEGEN				
• Klarering från fordonet och transport	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
• Resandet av stegarna	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
• Klättrandet, upp/ned	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
• Hoptagandet av stegarna	☐ OK	☐ nåja	☐ bör övas	
KOMMENTARER				
KÅRCHEFENS GODKÄNNANDE				
Eleven har övat ovanstående färdigheter under övervakning och klarar av grunderna för dessa färdigheter.				
Datum	Plats	Kårchef		
		Namnförtydligande		
<small>FSB Chaufförsvägen 3 10600 EKENÄS</small>				
<small>Tel: 020 787 9760</small>				
<small>FSB2013 Distansuppgift 1 bedömningsblankett.doc E-post: föramn.efternamn@fsbr.fi kansli@fsbr.fi www.fsbr.fi</small>				

Bedömningsblankett distansuppgift 1

4. DISTANSUPPGIFT 2

Målsättningen med uppgift 2 är att eleven övar de färdigheter man har lärt ut på kursen som helheter. Övningen görs hemma i egen kår eller tillsammans med någon annan kår som deltagare på kursen.

Övandet av grundfärdigheter ÖT 49 - 52

Elever	Kursen i släckningsarbete
Tidpunkt	Enligt schemat för kursen
Plats	Hemma i den egna brandkåren
Utbildare	Kårchefen eller kårens utbildare Kårchefen övervakar OCH godkänner utförandet
Målsättningen	Eleven övar de färdigheter man har lärt ut på kursen som helheter
Redskap	Stegar, linor, röjningsredskap, brandbil, slang, osv.
Beredskap	Utbildarna ser till, att redskapen kommer med i enheten vid händelse av alarm
Första hjälp	Utbildarna
Utrustning	Eleverna fullständig släckningsutrustning Utbildarna släckningsdräkt
Signaltrafik	Inte nödvändig
Måltider	Ordnas inte
Utförande	Övningen utförs med de redskap och material som kåren har tillgång till. Övningen bör innehålla de tre momenten (sida 2) och utförs med fördel som en helhetsövning med flera moment. Tyngdpunkten ligger på ett säkert utförande. Observera, att liknande moment kommer att finnas med i det praktiska kursprovet!

UTFÖRANDET AV ÖVNINGEN

Tid	Ämne	Plats
0.00	Övningsledarens inledning - säkerhetsdirektiv - övningens utförande - indelning i grupper	Klassrummet
0.20	Övningen börjar Punkt 1 Klarering av stegar Punkt 2 Knopar och lyftandet av redskap Punkt 3 Klarering av pumpar och tilläggsvatten	Övningsplatsen
1.10	Byte av grupper Punkt 1 → Punkt 2 → Punkt 3 	
2.00	Byte av grupper	
3.10	Avslutning, service av utrustningen och genomgång av övningen	

Bedömningsblankett del 2

Finlands svenska brand-
och räddningsförbund

DISTANSUPPGIFTER 2
Kurs i släckningsarbete

BEDÖMNINGSBLANKETT

ÖVANDET AV GRUNDFÄRDIGHETER

Elevens namn:	Brandkår:
Datum:	Plats:
Övervakare:	Underskrift:

HELHETSBEDÖMNING AV ELEVEN
Bedöm de enskilda utföranden enligt skolvitsorden 4 – 10:

STEGAR	LINOR & KNOPAR	KLARERINGAR
• kunskap _____	• kunskap _____	• kunskap _____
• utförande _____	• utförande _____	• utförande _____
• säkerhet _____	• säkerhet _____	• säkerhet _____
• samarbete _____	• samarbete _____	• samarbete _____
• aktivitet _____	• aktivitet _____	• aktivitet _____

KOMMENTARER

KÄRCHFENS GODKÄNNANDE

Eleven har övat ovanstående grundfärdigheter under övervakning och klarar av dessa.

Datum _____	Plats _____	Kärchef _____
Namnförtydligande _____		

FSB
Chaufförsvägen 3
10800 EKENÄS

Tel: 020 787 9760

Distansuppgift 2 bedömningsblankett.doc
E-post: föramn.efternamn@fsbr.fi
kansli@fsbr.fi
www.fsbr.fi

Bedömningsblankett distansuppgift 1